

TURUN YLIOPISTO

Lääketieteellinen tiedekunta

Kliininen laitos

SALO, FANNY: Elektrolyyttitasapainon vaikutus akuutin subduraalihakematooman saaneiden potilaiden toipumisennusteeseen

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 8 s., 4 liites.

Neurologia

Helmikuu 2018

Aivovamma on maassamme alle 45-vuotiaiden yleisin väitön kuolemansyy, ja aivovammojen merkitys nuorten aikuisten pysyvän invaliditeetin ja työkyvyttömyyden aiheuttajana on merkittävä. Tässä opinnäytetyössä tutkin, miten elektrolyyttitasapaino vaikuttaa akuutin subduraalihakematooman (SDH) saaneiden potilaiden toipumisennusteeseen. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää mahdollisia keinoja parantaa SDH-potilaiden hoitoa ja siten toipumisennustetta.

Tutkimusaineistona käytettiin Turussa vuosina 2011-2013 TBIcare-tutkimukseen rekrytoituja aivovammapotilaita, jotka olivat sairaalahoidossa akuutin subduraalihakematooman vuoksi. Potilaista kerättiin laboratorikoetuloksia laboratorio-ohjelmasta, ja tulokset analysoitiin logistisella regressioanalyysillä. Toipumisennusteen mittarina käytettiin Glasgow outcome scale extendediä (GOSe), analyysivaiheessa GOSe jaettu omatoimiseen elämään ja ei-omatoimiseen elämään tai kuolemaan.

Tutkimuksessa saatiin tulokseksi, että ensimmäisen sairaalaan tulon jälkeisen vuorokauden korkein natriumpitoisuus vaikutti ennusteeseen merkittävästi ($p=0,044$). Asiaa tutkittaessa monimuuttujamallissa lineaarisella regressioanalyysillä, havaittiin, että yhden yksikön kasvu ensimmäisen hoitovuorokauden plasman natriumpitoisuudessa lisää riskiä ei-omatoimiseen elämään tai kuolemaan 1,27-kertaiseksi ($p=0,046$).

Tutkimuksen tulokset vahvistavat vallalla olevaa käsitystä, että hypernatremia on aivovammapotilaan ennusteelle haitallinen tekijä, ja hypernatremia ensimmäisenä hoitovuorokautena heikentää merkittävästi potilaan ennustetta. Hypernatremian syytä on monia, ja joskus se voi olla toivottukin tulos esimerkiksi aivopaineen hillitsemisessä. Ensimmäisenä kokonaisuutena hoitovuorokautena on kuitenkin epätodennäköistä, että hypernatremia johtuisi pelkästään hoitotoimenpiteistä. Vakavan aivovamman saaneen potilaan hoidossa tulee punnita hyperosmolaarisen hoidon etuja: aivopaineen laskua ja aivoturvotuksen vähentymistä, ja hypernatremian aiheuttamia haittoja: sekundaarista aivovauriota ja munuaisten vajaatoimintaa. On myös haastavaa arvioida, johtuuko korkeampi kuolleisuus suoraan hypernatremiasta vai taustalla olevan sairauden vaikeusasteesta.

Avainsanat: aivovamma, elektrolyytit, natrium, subduraalihakematooma, toipumisennuste